

Samenvatting van de werksessie Taalbeleid - november 2023

Personeel

Het vereisen van Nederlandse taalvaardigheid voor functies waar dat niet essentieel is, kan een ongelijk speelveld creëren. Terwijl Engels een veelgebruikte tweede taal is, wordt het toevoegen van de verantwoordelijkheid om Nederlands te leren (zonder enige voorkennis) naast bijvoorbeeld onderzoekstaken een extra belasting voor medewerkers. Dit kan afbreuk doen aan de aantrekkelijkheid van de werkplek en de aandacht afleiden van de belangrijkste redenen waarom mensen hier willen werken.

De regels gedurende het spel veranderen voelt onrechtvaardig en heeft gevolgen voor zowel individuen als de Universiteit Twente (UT) als werkgever. Het moet heel duidelijk zijn waarom een bepaalde eis wordt gesteld aan een bepaalde functie. Ook moet duidelijk zijn hoe de medewerker wordt ondersteund bij het behalen van deze eis. De impact van de extra verantwoordelijkheden voor individuen moet niet over het hoofd gezien worden, maar helder worden gemaakt.

Verwachtingen managen is cruciaal: een evenwicht vinden tussen wat haalbaar is voor individuen en wat redelijk is voor de universiteit als werkgever is essentieel. Een aanpak waarbij het leren van een taal voor iedereen wordt aangemoedigd, verdient de voorkeur boven het stellen van specifieke eisen aan anderstaligen.

Communicatie

Wat betreft de taalkeuze voor specifieke onderwerpen of communicatiecontexten, verdient het de voorkeur om het taalgebruik af te stemmen op behoefte en vaardigheid. Een gemeenschappelijke taal voor effectieve communicatie in een meertalige omgeving blijft essentieel. De uitdagingen van taalnuances en de impact op de kwaliteit van communicatie moeten worden erkend. Kwaliteit gaat verloren wanneer mensen in een andere taal dan hun moedertaal moeten communiceren.

Het verschil tussen formele en informele omgevingen moet in gedachten worden gehouden. In sommige gevallen volstaat het om één taal te gebruiken met daarbij een samenvatting of vertaling. Het beperken van tweetalige communicatie kan de werkdruk verminderen, maar inclusie en prioriteit geven aan "people first" blijft bestaan. Er moet rekening worden gehouden met verschillende contexten, zodat er voldoende vrijheid is in de communicatie.

Begin in een formele context met Engels. In elk scenario heb je mensen die aan het leren zijn en die daarbij ondersteuning nodig hebben. Met betrekking tot schriftelijke documenten moeten er richtlijnen zijn over welke documenten tweetalig moeten zijn en welk niveau taalbeheersing nodig is voor professionele communicatie.

Er is meer aandacht nodig voor de gesproken communicatietaal. We moeten ons ervan bewust worden dat taalvaardigheid macht betekent: als je de ene taal boven de andere verkiest, leg je mensen het zwijgen op en mis je de mening van mensen die minder taalvaardig zijn. Het voegt een drempel toe om deel te nemen aan de discussie.

We moeten ook duidelijk maken wie we zijn en waar we op de UT voor staan. De universiteit is internationaal en inclusief. Afhankelijk van de betrokkenen wordt de taal gekozen. Deze flexibiliteit vraagt van iedereen de inspanning om zich aan te passen, te leren, vragen te stellen en de beschikbare middelen zelf te gebruiken naar eigen vermogen.

Campus & gemeenschap

Bij studenten en medewerkers is de bereidheid om Nederlands te leren vaak aanwezig, maar leren vraagt veel tijd. Mogelijkheden om met anderen om te gaan en zo Nederlands te oefenen zijn belangrijk. In de aanwezigheid van internationals wordt standaard Engels gebruikt. Dat is inclusief, maar belet hen ook om de Nederlandse taal te oefenen wanneer ze dat misschien wel zouden willen. In plaats daarvan zou het productiever en eerlijker zijn om af en toe bij het team te checken wat de taalvoorkeuren zijn. Hier is contextgevoeligheid van belang. Wensen in een professionele setting en een sociale setting kunnen van elkaar verschillen en bovendien in de loop van de tijd veranderen. Het periodiek voeren van deze gesprekken is een gedeelde verantwoordelijkheid.

We zullen mensen in onze gemeenschap hebben die nog niet lang in Nederland zijn en misschien niet lang zullen blijven. Zij moeten ook de kans krijgen om deel te nemen aan het leven op de campus, dus Engels neemt een belangrijke plaats in. Het is een taal die we allemaal delen (voor de meesten van ons is het een tweede taal). Dit gegeven betekent dat de gesproken taal van het campusleven (bv. sport- en cultuurverenigingen) Engels moet blijven om drempels voor deelname aan activiteiten zo klein mogelijk te maken. Wees duidelijk wanneer andere talen dan het Engels worden gebruikt.

Buiten de campus is het minder eenvoudig. Het actief onder de aandacht brengen en stimuleren van het leren van de Nederlandse taal is belangrijk, want de UT mag dan een Engelse bubbel zijn, we maken ook deel uit van de stad en regio om ons heen. Het belang van actief kennismaken met het Nederlands voor internationals om de integratie met de lokale samenleving en cultuur te vergemakkelijken wordt genoemd.

Het managen van verwachtingen is essentieel! Het invoeren van een tweetalig beleid kan er gemakkelijk toe leiden dat Nederlands de standaard wordt, waarbij Nederlandse moedertaalsprekers dit als excuus kunnen gebruiken om Nederlands te blijven spreken. Dit vraagt om een duidelijke uitleg van wat de taalverwachtingen zijn in verschillende situaties en dit uitgebreid communiceren (ook in vacatureteksten en op studiebeurzen). Een cultuur waarin men zich bewust is van inclusief taalgebruik en zich daarvoor uitspreekt, moet worden bevorderd.

Beleid

Inclusie moet centraal blijven staan: alle studenten en personeelsleden moeten toegang hebben tot de relevante informatie zodat ze op de hoogte kunnen blijven van belangrijke beslissingen en deel kunnen nemen aan discussies. Officiële besluitvormingsdocumenten binnen organen waarnaar in het BBR (Bestuurs- en beheersreglement) wordt verwezen, moeten in het Engels zijn. Notulen en formele documenten moeten in het Engels zijn om voor internationale medewerkers toegankelijk te zijn.

Aangezien er meer werkgroepen, adviesorganen, stuurgroepen, enz. zijn die overwegend Nederlands gebruiken (als alle deelnemers Nederlands zijn) en deze bijdrage aan deze organen, kan het nodig zijn om een vertaling van het Nederlands naar het Engels te maken.

Onnodige vertalingen moeten worden vermeden. Toegang tot vakkundige vertaalsoftware die voldoet aan de AVG (zoals betaalde versies van Grammarly, DeepL, ChatGPT, etc.) kan hierbij helpen. Kennis over het juiste gebruik van bestaande tools ontbreekt veelal op de UT. Duidelijke en toegankelijke (samenvattingen van) beleidsdocumenten zonder ingewikkeld taalgebruik vergroten de toegankelijkheid en bieden mogelijkheden om te oefenen, waardoor het taalvaardigheidsniveau toeneemt.

Voor tweetalige vergaderingen van bestuurs- en adviesorganen is het nodig een cultuur te stimuleren waarin verwachtingen en voorkeuren openlijk op elkaar worden afgestemd en waarbij actieve deelname wordt bevorderd. Voor personen die actief betrokken zijn bij besluitvormings- of adviesorganen kan een hoger niveau van vaardigheid (in het Nederlands/Engels) nodig zijn dan wat hun reguliere activiteiten vereisen. Extra ondersteuning kan voor deze mensen nodig zijn.

Experimenteren in verschillende omgevingen moet worden aangemoedigd. Dit past in ons DNA en waar we als universiteit voor staan. Een taalbeleid implementeren is iets dat geduld vraagt en regelmatig evalueren en bijsturen vereist. Laten we ondernemend zijn en zoeken naar manieren waarop technologie ons kan ondersteunen. Samenvattingen in vereenvoudigde taal die geen gevorderde talenkennis vereisen, kunnen bijdragen. Laten we niet bang zijn om te experimenteren, te leren en te veranderen.

Talen leren en ondersteuning

Wat het vergemakkelijken van taalleren betreft, lijken oplossingen zoals speciale cursussen, ondersteuning tijdens werkuren en op maat gemaakte programma's essentieel om lerenden tegemoet te komen. Er is bezorgdheid over de beschikbaarheid van middelen. Een stapsgewijze aanpak van de Nederlandse taalverwerving wordt gezien als de meest haalbare optie voor lerenden naast hun veeleisende baan. Flexibele leermogelijkheden om het leren van de taal te vergemakkelijken worden op prijs gesteld.

Interactie met anderen is belangrijk om een tweede taal in de praktijk te leren. Oefenen met medestudenten of collega's zou nuttig zijn om het leerproces te ondersteunen. De taaleisen en de ondersteuning moeten op elkaar aansluiten. Het leren van een taal moet worden gestimuleerd zonder dat het een overmatige last wordt voor het personeel of de instelling.

Het leren van talen moet worden ondersteund door bewust ruimte te bieden om taalfouten te maken en mensen te stimuleren om in het openbaar te oefenen. Het idee wordt geopperd dat er veel meer mogelijkheden zijn om in een informele setting taal te oefenen die nu niet volledig worden benut. Als teksten in eenvoudig Nederlands en Engels worden aangeboden, zal dit waarschijnlijk de toegankelijkheid vergroten en gelegenheid bieden om te oefenen, te leren en daardoor het taalvaardigheidsniveau te verhogen.

Ondersteuning zoals ondertitels tijdens evenementen of bij onlinegesprekken en taalhulpmiddelen met technologie zouden welkom zijn. Evenals begeleiding bij het gebruik hiervan. Inspirerende voorbeelden en tips zouden actiever gedeeld kunnen worden. Het zou de druk kunnen wegnemen als het voldoende is om snel en gemakkelijk een vertaling die goed genoeg is aan te bieden.